

De *Postrijder* verschijnt s'dingsdags, s'donderdags en zaterdags.

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLÉE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en bij alle postdirecteurs.

Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad. 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlijk, 20 centiemen.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiemen

De reclamen, per drukregel 25 centiemen.

TONGEREN, DEN 10 FEBRUARIJ.

De nieuwjaarsgiften voor den Paus.

De liberalen hebben alweer een bewijs gegeven van hunne groote liefde voor het Pausdom en dus voor het Catholicismus. Zij hekelten met hunne gewoone liefstaligheid en huichelarij de inzameling der nieuwjaarsgiften bestemd voor Pius IX, en beklagen de arme menschen die intusschen ten onzen honger en koude lijden en gebrek aan alles hebben.

De katholieken, heeren opstellers van de liberale bladen, doen het een en vergeten het andere niet. Indien zij hunne beurs en hun hart voor hun beëindigd Opperhoofd en Vader openen, dan geven zij ook stoffelijken en zedelijken troost aan hunnen lijdenden evenmenschen. Wij zouden hier de weegschaal kunnen nemen en er de liefdadigheid van het catholicismus en die van het liberalismus en van de vrijmetselarij in wegen. Het is niet aan de deur der logie, maar in het portaal van onze tempels dat de arme smeekt. De onderzanding heeft hem geleerd waar er voor hem troost en ondersteuning is; in onze tempels wordt gebeden; het gebed vloeit uit dank of smart; dank is liefde, smart haart medelijden.

Om daar te stellen dat de tijdelijke magt eene noodzakelijkheid is zowel voor het bestuur als voor de vrijheid der Kerk, en dus door de katholieken, die hunnen godsdienst lief hebben, mag en moet verdedigd worden, zouden wij bewijzen kunnen putten bij de geleerde wereldlijke schrijvers van alle landen en nog wel bij de protestantsche geleerden. Maar de liberale opstellers zouden ons kunnen antwoorden, dat al die groote mannen kleine kinderen zijn in vergelijking met hen. Daarom zullen wij ons bepalen hun de raadgeving aan te halen van een man, wiens denkwijze en wiens gezag zij in andere omstandigheden erkennen.

In oktober 1861 schreef de heer Jan Van Ryswyck in de *Grondwet* het volgende artikel, getiteld: « De Paus en het wereldlijke gezag. »

« Is 't wereldlijk gezag den Paus noodig, ja of neen? »

» Ziedaar een knoop die men in de politieke wereld maar niet door den beugel kan krijgen.

» Wij zullen ons niet opwerpen om dit raadsel op te lossen, daartoe is ons hoofd te klein; kwestieën van zulk gewigt behooren door groote koppen onderzocht te worden, en dan nog vreezen wij dat zij er hunne groote koppen zullen tegen in stukken loopen.

» Het zonderlingste van al is dat het wereldlijk gezag der Pauzen thans verdedigers vindt

onder de vijanden zelve van den Paus, namelijk onder de protestanten, terwijl er roomschen zijn die 't wereldlijk gezag afkeuren. Zoo heeft er zeker italiaansche pater Passaglia onlangs geschreven: — Andere tijden, andere zeden. Het wereldlijk gezag moet thans van het geestelijk gezag afgescheiden worden. De sleutels van St Petrus zijn niet vereenigbaar met den koninklijken scepter.

» Wij hebben het boekje van dien viezen man niet gelezen, maar de *Etoile Belge*, een onafhankelijk en liberaal blad, zegt dat het niets bevat dan ijdele woordenkramerij, be roof van alle gezonde bewijsredenen.

» Nu is er intendeel een protestant, een man in Europa gekend om zijne geleerdheid en zijn groot verstand, namelijk de gewezen fransche minister Guizot, die een boek gaat uitgeven waarin hij beweert dat men den Paus 't wereldlijk gezag niet mag ontnemen.

» Het schijnt dat Alexander, keizer van Rusland, die zelf paus der grieksche kerk is, gezamentlijk met lord Palmerston, eersten minister der engelsche pausin Victoria, de kwestie van het wereldlijk gezag van den roomschen Paus ter oplossing onderworpen hebben aan eenen beroemden deutschen rechtsgeleerde, en deze moet zijne memorie besloten hebben met deze woorden:

« De katholieke kerk is 't volledigste beeld, de krachtigste nitdrukking, het hoofd zelf van het christendom. Dit hoofd aanranden is al de deelen des lichaams kwetsen. Dus het catholicismus kan niet bestaan zonder de onafhankelijkheid van zijn opperhoofd, en de onafhankelijkheid is onmogelijk zonder het wereldlijk gezag. »

» Het schijnt dat M. Guizot in zijn werk (*) deze oordeelvelling zal inroepen tot verdediging van het wereldlijk gezag des Pauzes.

» Wanneer mannen, zooals Guizot spreken, moet al de kleine garnaat zwijgen.

Het Jaar 1000 of tijdstip op welk de wereld zou vergaan.

De achtbare heer Coomans, representant, heeft over eenige dagen te Brussel eene belangrijke conferencie gegeven.

Op het laatste der negende eeuw geloofden de menschen dat in het jaar 1000 de wereld zou vergaan; deze meening was gegrond op eenen valsch uitgelegden tekst van den evangelist Joannes in het Boek der Veropenbaringen. Nu, de heer Coomans, representant, heeft dezer dagen te Brussel eene conferencie gege-

(*) Dit werk verscheen kort na dit artikel en heet: L'ÉGLISE ET LA SOCIÉTÉ CHRÉTIENNE EN 1861.

ondanks het doodvonnis tegen u uitgesproken, zoude ik de twaalf jaren met u in dezen kerker doorgebracht niet voor alle wereldsche genoegens verruilen, die ik niet met u zou deelen. De dood zal ons niet van elkander scheiden -- mijn hert zegt mij dat ik u niet zal overleven.

— Neen, Elisabeth, hernam Raleigh met nadruk, gij zult, gij moet leven: uw leven behoort aan uwe kinderen, voor hun moet gij de smart moedig verdragen. De koning, vervolgde hij na een oogenblik stilzwingen, de koning heeft mij mijne aardsche goederen ontnomen, maar op mijne ziel vermag hij niets, en de hand der liefde, die ons aan elkander hecht, zal nimmer worden verbroken.

Margaretha stond op, en de schoone zwarte lokken die haar met tranen besproeiende wangen bedekten, naar achter schuivende, naderde zij langzaam haren vader.

— Gij zijt immers onschuldig? mijn vader? vroeg zij met eene bevende stem.

— Uwe vraag bevalt mij, mijne dochter; gij kunt mij gelooven, ik ben onschuldig.

Daarop zette Raleigh zich neder en wenkte zijne vrouw en kinderen, om naar hem te luisteren.

Ik ben, sprak hij in den jare 1552 geboren, zoodat ik thans, in 1615, drij-en-zestig jaren oud ben. Mijne kindscheid bracht ik in het dorp Hayes, in Devonshire, aan het strand gelegen, door. Waarschijnlijk wekte het gezicht van het ontzagwekkend element, dat ik steeds voor oogen bad, mijne neiging tot het zeelven op en deze herbstocht was oorzaak van mijne roemrijke daden en betreurniswaardige mislagen, van mijne verheffing en van mijn val. Ik stam af van een oud en aanzienlijk geslacht, ofschoon mijn vader slechts een middelmatig vermogen bezat,

ven over de maatschappelijke gevolgen die sproten uit het geleoven aan het *millenium*, of aan het einde der wereld in het jaar 1000.

De tiende eeuw, zegt de heer Coomans, is het somberste en ongelukkigste tijdvak der geschiedenis. Gedurige regens veroorzaakten den hongersnood; verscheidene soorten van pest namen miljoenen menschen en dieren weg; het graan schoot niet meer, wanneer men nog den moed had van het zaaien; al de vruchten verrotten; het vee stierf in menigte bij gebrek aan voedsel en zorgen, of het werd verslonden door de bevolkingen. De menschen bestolen en vermoorden elkander gelijk vijandige strijkroovers. In verscheidene streken, onder anderen, te Doornik, te Gent en te Maastricht stookten de kinderen, en men sneed ze aan stukken als wildbraad om ze bijna in 't openbaar op te eten. De zieken wierden afgemaakt om tot voedsel te dienen.

In dezen staat van anarchie was de wapening der menschen zoo volkomen als mogelijk. Ieder kasteel was eene citadel, iedere abdij eene forteres, iedere kerk eene verschansing (er waren bijna geene kerken dan in abdijen; de steden waren versterkt, de landhuizen waren versterkt, de stroomen waren versterkt, want men versterkte dezelve om de gewapende verrassingen te voorkomen. Binnen de steden zelfs waren de huizen versterkt. Heeren, priesters en burgers waren alleen bedacht op hunne verdediging. De massa der ongelukkige dorpelingen, na hunne laatste levensmiddelen verloren of verteerd te hebben, kwamen op de steden af om er eene schuilplaats tegen de roovers en de overstromingen te zoeken, maar wierden dikwijls teruggedreven als eene bende wilde beesten.

De helft der bevolking van Europa stierf op drie jaren tijds. Met haar verdwenen ook het meestendeel der huisdieren. In deze akelige omstandigheden keerden de menschen weder tot den godsdienst. Zij gaven hunne gorderen aan de abdijen, zij offerden hunne juwelen op den outaar, zij deden godsdienstige stichtingen. Men ondernam bedevaarden naar het heilig Land, men legde den degen neder, men hield drij dagen per week op van vechten. De geestelijkheid gebruikte hare rijkdommen om kerken te bouwen in het veld, die oorsprong gaven aan vele dorpen; de lijfeigenschap werd veracht en afgeschaft; eene nieuwe beweging wierd aan de beschaving gegeven.

De noodlottige zorg waarop men den ondergang der wereld verwachtte is vriendelijk gekomen. Het volk verzamelt zich in de kerken, de wilde beesten verschijnen aan de poorten, een stilzwijgende rouw verspreidt zich over de volkeren... Maar het uur van den Apoca-

Elisabeth zwaaide den scepter. Hare diepzinnige staatkunde, welke tot de handhaving; van haar gezag den protestantschen aanhang krachtig ondersteunde, dwong haar de bevolkenden in Frankrijk, onder de regering van Karol IX, de behulpzame hand te bieden. Zij zond hun eenige ruiters om het bevel van mijnen oom de Champenou, dien ik als vrijwilliger vergezeld te Ter nauwernood aan het parijische bloedbad ontkomen, keerde ik na Karol's dood in Engeland terug, waar ik mij door belangrijke diensten den lande bewezen de gunst mijner souvereine verwierf en tot eenen hoogen rang opklom. Doch Elisabeth stierf en werd door Jacob opgevolgd. Toen ondervond ik het wisselvallige van het ondermaansche. Lasterlijk werd ik door lord Cobman, beschuldigd, dat ik een jaargeld van Spanje ontving, onder voorwaarde van de Staatsgeheimen, die mij toevertrouwd waren, aan de spansche regering te verraden. Ik zou mij aan Spanje verkoopen! ik, die zoo dikwijls in de bestrijding van hetzelfde mijn bloed heb vergoten, en ten dien einde zulk een aanzienlijk gedeelte van mijn vermogen vrijwillig heb opgeofferd!... Te vergeefs verzocht ik om in de tegenwoordigheid van mijnen aanklager verhoord te mogen worden. Deze gunst, of liever deze hoogst billijke eisch, werd mij geweigerd... en thans heeft de jurij na een kwartier te hebben beraadslaagd, sir Walter Raleigh, als staatsverrader, tot eene schandelijke dood veroordeeld!

Zijne gemalin en zoon gaven zich aan hunne wanhoop over; doch Margaretha haar gelaat opbeurende: « Beminde vader, sprak zij, gij zult niet sterven »

Sir Raleigh beantwoordde zulks met eenen traurigen grimlach en een schudden met het hoofd.

lipsus gaat voorbij, en de wereld vergaat niet. De verwondering is grooter dan de vreugd. — De godsvrucht neemt toe.

De zedelijke invloed versterkt zich ten nadeele der brutale magt, van dan af begint de ontwapening van Europa langzaam, wel is waar, maar toch zonder tusschenpoezing. De voorregten ontwapenen; de edelman ontwapent, en hangt zijnen helm aan den muur; de geneesheer ontwapent door zijn zwart kleed en zijn doorspekt latijn af te leggen; de regter en de advocaat verschijnen niet meer met de toga op straat; de burgers mengen zich met de edelen en de werklieden; de theologanten prediken de verdraagzaamheid; de soldaten bevredigen zich met eene betrekkelijke tucht; de pen geeft de wet in plaats van den degen. De kasteelen en de abdijen openen zich, de vestingen vallen hier en daar, de huizen verliezen hunne traliën en de straten hunne ketens; alles ontwapent, tot zelfs de mode toe. Ziedaar wat er volgde op het jaar 1000.

Stude-beurzen.

Wij hebben in een vorig nummer ontegensprekelijk, met aanhaling der namen en hoedanigheden der stichters bewezen, dat de studie-beurzen die in Limburg bestaan en waarvan het gouvernement zich komt meester te maken, om zoo te zeggen allen zonder uitzondering gesticht zijn door priesters of godvruchtige wereldlijke personen die de godsdienstige studia hebben bevoorrecht.

Wilt gij nu eens weten, lezer, welke waarde deze beurzen hebben? De jaarlijksche inkomsten dezer studie-beurzen belooopen fr. 45,528,69. In dit cijfer zijn niet begrepen de renten in graan, die nogthans zeer aanzienlijk zijn.

Om aan onze liberale lawijmakers de moeite te sparen van ons tegen te spreken, zullen wij hun zeggen dat wij deze cijfers ontleend hebben aan een officieel stuk, te weten aan het verslag over de toestand der provincie in 1864, opgemaakt door de bestelende deputatie van Limburg. Deze overgrote som, welke de christelijke stichters bestemd hadden tot het godsdienstig onderwijs, zal nu kunnen gebruikt worden tot het begunstigen van vrijmetselars gestichten. En er zijn menschen die dat regtvaardig heeten?

Vijf en veertig duizend fr. 's jaarlijks dat zijn geen bagatellen. Men moet zich daarom niet verwonderen dat de solidairen zoo gretig waren om de katholieke beurzen in te palmen.

Zondag, 18 februarij, zal in O. L. V. kerk, onder de mis van half twaalf een wel-ladigheds sermon gepredikt worden ten voordeele der armen bijgestaan door het genootschap van den H. Vincentius à Paulo.

Mgr de Moreau, eere kanonik der cathedrale

— Neen, gij zult niet sterven, herhaalde zij met nadruk.

Een cipier trad binnen, het ontblijft der familie medebrengende, en zegde tot sir Raleigh:

— Gij kunt rustig ontbijten, want de persoon, die het bevelschrift tot uwe dood van Londen moet overbrengen, is nog niet aangekomen. Welk zal hij voor het middagmaal hier zijn.

De cipier op deze onmenschenlijke waarschuwing geen antwoord ontvangen hebbende, zette zijne mand neder en verwijderde zich, na de deur dicht gegrendeld te hebben. Lady Raleigh bemerkte toen met verwondering dat hare dochter verdwenen was.

ii.

Tegen het vallen van den avond begaven zich twee personen door de voorstad Canongate naar een der poorten van de stad Edinburg, welke zij bereikten op het oogenblik dat zij gesloten was geworden, doch in plaats van zich de poort te laten openen, zetteden beiden zich op eenen steen neder.

— Zijt gij zeker, Deans, dat hij van dezen kant moet aankomen, vroeg een van beiden, dan zijne teedere gestalte en zachte stem als den jongsten aanduidden.

— Zeer zeker, miss Ral...

— Wees toch voorzichtig, Deans, en noem mij niet. Hebt gij reeds met den eerlijken hospes van het *Zilveren Luipaard* gesproken?

— Wij zijn omtrent alles overeengekomen, maar het is mij zoo moeilijk om u niet bij uwe naam te noemen, u, de dochter van mijn goede meester, dien ik veertig jaren lang heb gediend.

— Stil, ik meen den draf eens peerd te hooren.

(Wordt vervolgd.)

MARGARETHA RALEIGH.

1615.

De blecke morgenschemering begon door het smalle venster der gevangenis Newgate, te E. limburg, door te dringen, en alhoewel een geheel gezin in dit verblijf was vereenigd, heerschte er een diep en treurig stilzwingen. Allen waren door de smart gebukt, behalve sir Walter Raleigh, het hoofd der familie, die zijn schoon en edel gelaat ten hemel wendde: het was alsof zijne ziel reeds van hare aardsche boeien was bevrijd, ofschoon zijn lichaam nog tot de aarde behoorde.

— Ter dood veroordeeld! stamelde hij, een papier krampachtig tusschen zijne vingers vrijvende. Toen verstigde hij eenen blik vol liefde en smart op zijne veertigjarige en evenwel nog zeer schoone gemalin, die op eene bank gezeten, overluid snikte, en op zijne dochter welke voor hare moeder geknield, haar gelaat in derzelver schoot verborg, terwijl een blonde twaalfjarige knaap, naast haar zittende, een ernstig voorkomen had, dat men zelden bij een kind aantreft, maar dat zeer natuurlijk was in hem, die in eenen kerker geboren, geene der kind-rijke genoegens gesmaakt had en vroeg voor het ongeluk rijp was geworden.

— Beminde Elisabeth! zegde Raleigh tot zijne gade, gij, die sedert twaalf jaren de wereld vaarwel hebt gezegd om in mijne gevangenschap te deelen, vergeef het mij dat ik u aan mijn treurig lot heb verbonden; mijne liefde was de oorzaak uwer rampen.

Elisabeth wierp zich in de handen van haren echtgenoot.

Gij hebt u niets te verwijten, sir Walter, sprak zij, ik ben trotsch op den naam uwer gemalin, en